Ezagutu IRALABARRI oinez

BILBAO IZAN – UZTAILA 2021

Bilbao

izan BILBAO ondarearen sustapena promoción del patrimonio

IRALABARRI

Bilbao

(...)
izan
BILBAO
ondarearen sustapena
promoción del patrimonio

Jatorria eta kokalekua

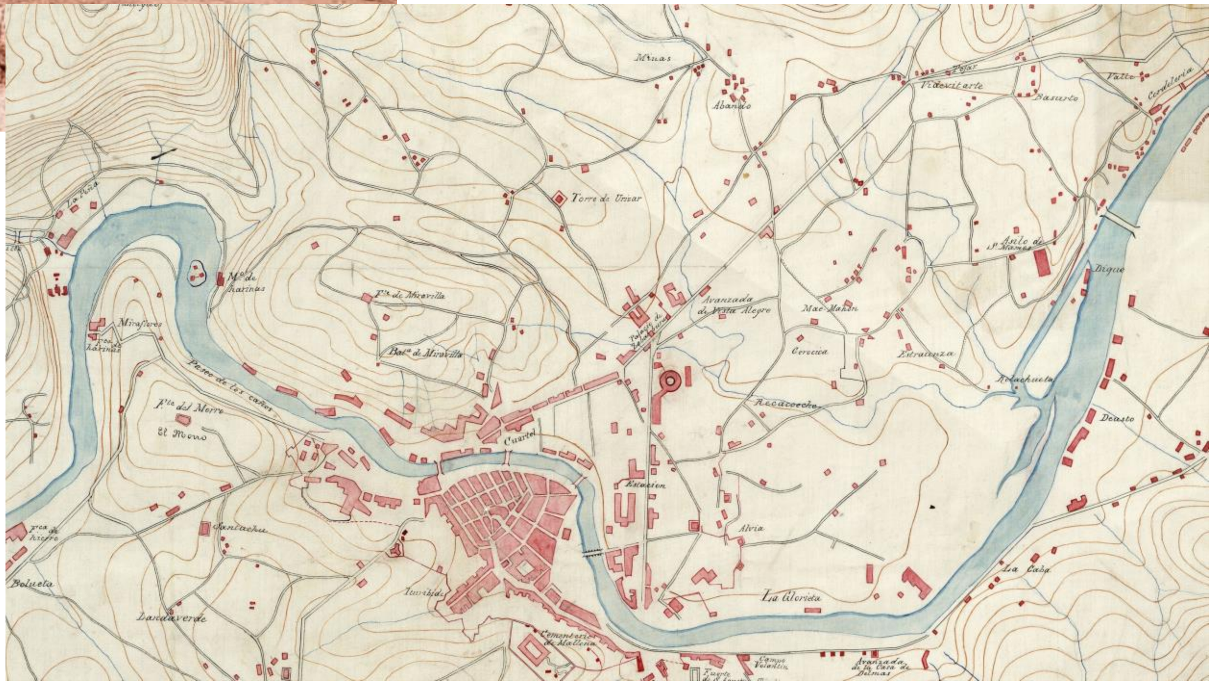

Gaur egun Iralabarri izenez ezagutzen dugun Abandoko elizate zaharraren zati handi bat, landa eremu izan zen XIX. mendearen amaierara arte, baserriz zipriztindua eta hiribilduaren periferiako mendietako meategietaraino eramaten zuten zenbait bidez zeharkatua.

IRALABARRI

IRALABARRI

Ekimena

- Auzoa eraikitzeko hasierako ideia oso lotuta egon zen Compañía Bilbaína de Molinería y Panificación (Harino Panadera) izenekoarekin eta haren sortzaileetako batekin (Juan José Irala).

- Ebenezer Howarden “Loruri” ereduan oinarrituta, 1907an Juan José Irala eraikuntza-proiektu batean murgildu zen, bere lantegiko beharginak etxetik hurbil egon zitezen, etxebizitza duin eta eskuragarriaren eskaintza eginez. “Irala-barri auzo modernoaren” hasiera da.

Eraikuntza

Guztira, 51,869 m2-ko azaleran, 15 kale, zenbait txalet multzo, etxe handiak eta etxebizitza-blokeak eraiki ziren. Hamar urtetan amaitu zen auzoaren eraikuntza osoa, horretarako ehunka langile mobilizatu ziren, eta lanen diseinuaz eta zuzendaritzaz Federico Ugalde arkitektoa arduratu zen.

Higiezinen proiektutik haratago, Juan Jose Iralak bere ideologia erreformista ere islatu zuen auzoaren kontzepzioan. Ideologia horren zutabe nagusiak lana, aurrezpena eta moraltasuna ziren. Kontzeptu horiek ekonomatua, Tenplantza Sozietatea edo Zentimo Bankua bezalako ekimenetan islatu ziren.

Bilakaera

IRALABARRI

- Torre Urizar auzuneak Bilbon XX. mendearen hasieran sortu zen etxebizitza eskuragarriaren premia larriari erantzun zion. Guztira 275 etxebizitza ziren, Junta de Casas Baratas Municipales izenekoaren bidez diru publikoarekin eraikiak. Ricardo Bastida arkitektoak diseinatu zuen auzune berria, eta 1919an aurkeztu zuen proiektua.

- 1921ean, Pedro Ispizuaren zuzendaritzapean, 550 ikasle hartzeko gaitasuna zuten Tomás Camachoren eskolak eraiki ziren.

- 1946an, San Luis Beltran parrokia eraiki zen, Ignacio María Smithen diseinuari jarraituz.

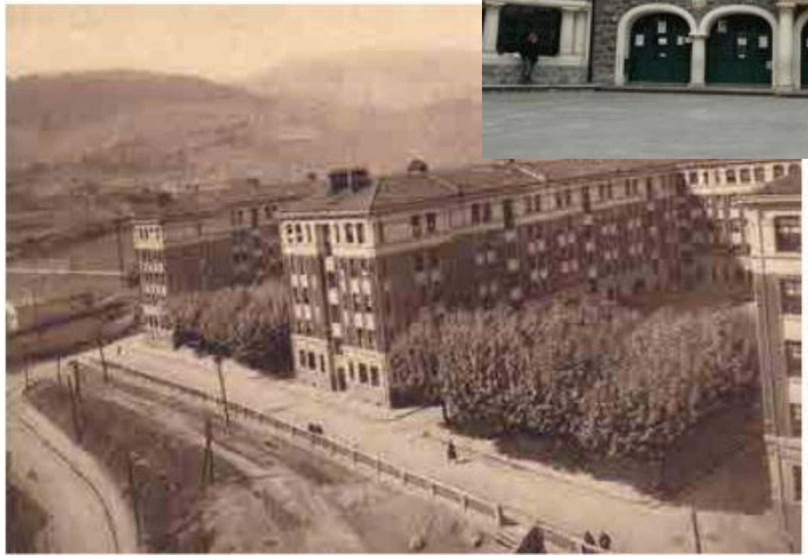

Bertako bizitza eta jendea

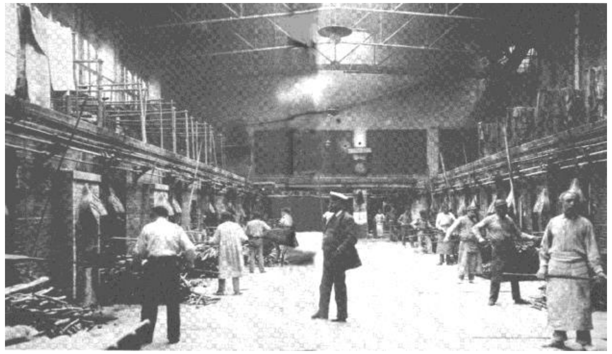

Frantziskotarrak

Giña baserria

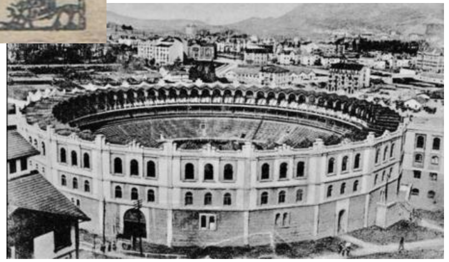

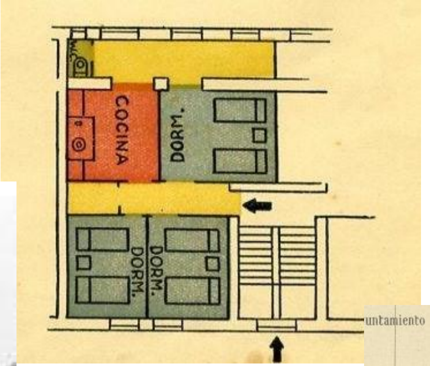

Mena-ko Jauregia

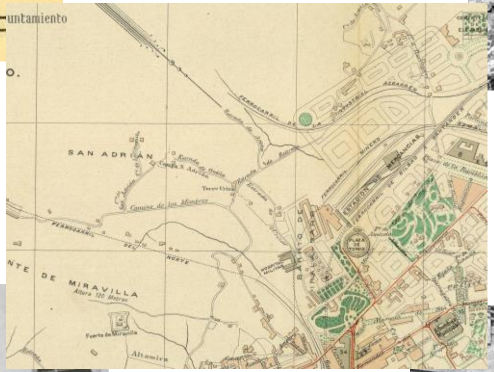

Vista Alegre

IRALABARRI

Emakume modernoen senidetasuna

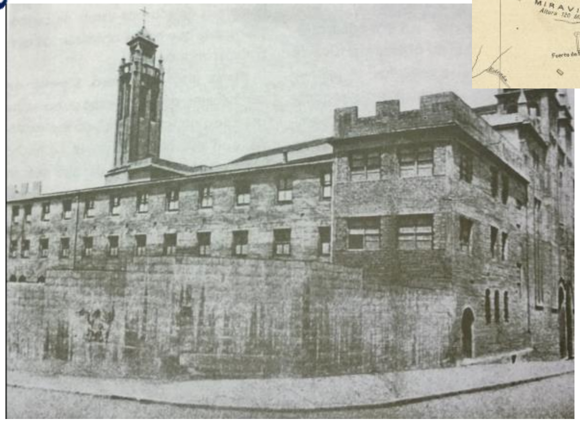

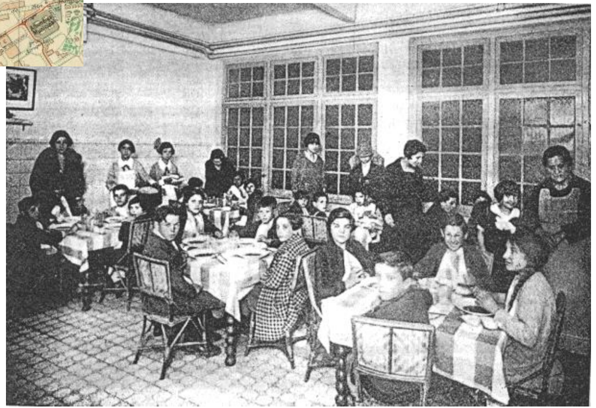

Auzo modernoa

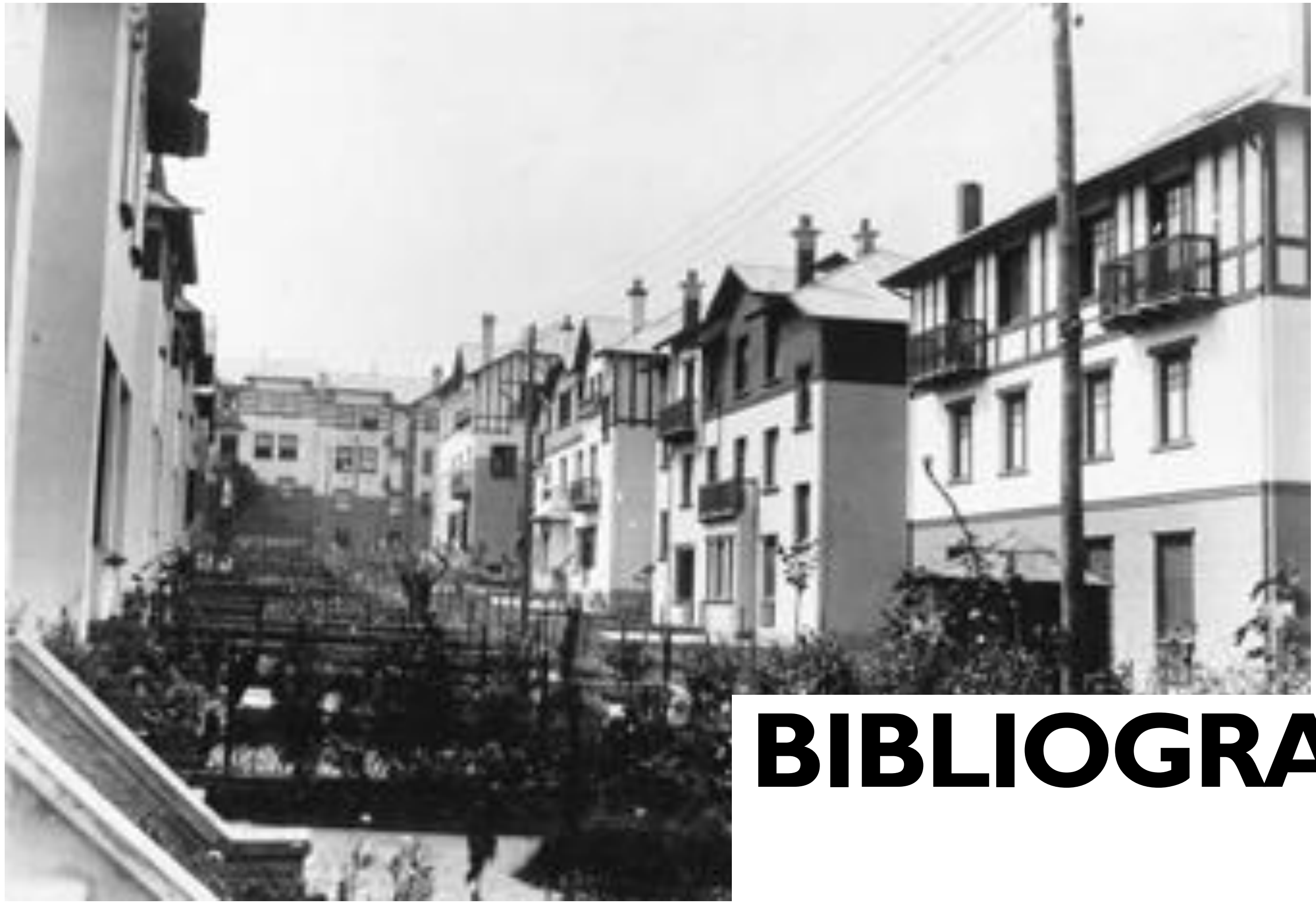

BIBLIOGRAFIA

- AGIRREAZKUENAGA, J. – URQUIJO GOITIA, M. *Senderos de la memoria. Relación de espacios vinculados a la memoria de la guerra civil.* Bilbao: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, 2015.
- AVPIOP. *Patrimonio industrial en el País Vasco*. (Vol. 1) Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, 2012.
- AZPIRI, A. *Urbanismo en Bilbao 1900-1930*. Vitoria-Gasteiz: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, 2000.
- CAVA, BEGOÑA. *Irala Iralabarri* (1857-1917). Bilbao Bizkaia Kutxa, Bilbao, 1999.
- GARCÍA DE LA TORRE, Francisco J.; GARCÍA DE LA TORRE, Bernardo I. Bilbao arquitectura: García de la Torre Arquitectos, 2009.
- GONZÁLEZ OLIVER, J. ”Calles y rincones de Bilbao”. Ayuntamiento de Bilbao, 2007.
- MACÍAS, Olga. “Los chacolíes de Bilbao a finales del siglo XIX”. Euskonews & Media 168. zbk (2002/5/24-31) .
- MUÑOZ FERNÁNDEZ, F.J. “La arquitectura muda. Bilbao durante los años de guerra y posguerra (1936- 1944)”. Bidebarrieta, 18 , 2007.
- MUÑOZ FERNÁNDEZ, F.J. “La arquitectura racionalista en Bilbao. (1927 – 1950) Tradición y modernidad en la época de la máquina.”. Universidad del País Vasco, 2011.
- MUÑOZ FERNÁNDEZ, F.J. “Vivienda pública y posguerra en Bilbao. Experiencias y reflexiones en torno al hábitat mínimo durante los primeros años de la dictadura franquista”. Sancho el Sabio 42, 2019.
- MUÑOZ FERNÁNDEZ, F.J. “Habitar periferias urbanas: la gestión de la vivienda en los márgenes de la ciudad en Bilbao”. Universidad del País Vasco, 2009.
- PÉREZ PÉREZ, José Antonio. “Bilbao y sus barrios: Una mirada desde la historia”. (Vol. 3) Bidebarrieta 14, 2008.
- SANTAS TORRES, A. ”La vivienda racional en el Gran Bilbao” Bidebarrieta 15, 2004.
- SANTAS TORRES, A. ”Urbanismo y vivienda en Bilbao. Veinte años de posguerra.” Bilbao: COAVN Bizkaia, 2007.
- VIAR, Javier, “Bilbao en el arte” (I, II y III), Bilbao Bizkaia Kutxa, Bilbao, 2000.

IRALABARRI

IRALABARRI

ESKER ONAK

Bilboko Udal Artxiboa / Archivo Municipal de Bilbao
Euskal Museoa Bilbao Museo Vasco

IRALABARRI

MILA ESKER

Zabalan egongo gara zure zain
irailaren 1etik aurrera!

https://www.facebook.com/BilbaoIzan/

https://www.youtube.com/BilbaoKultura

https://www.instagram.com/bilbaokultura/

http://bilbaokultura.eus/bilbao-izan

Bilbao

izan BILBAO
ondarearen sustapena
promoción del patrimonio